

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Hulzen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds E. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa. U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: De langzame haast des Heeren. 1. — Uit de Schrift: „Het Evangelie een kracht Gods“ (Rom. 1:16). — Kerkelijk leven: Gemeene gratie. — Varia oecumenica. — Op en om 't kerkplein: Een vlag, die de lading niet meer dekt. — Onder de streep: De

beweging der Jongeren. 1. — Gezinsleven. — Literatuur en Kunst: Van dood en leven. — Aan een jongeren tijdgenoot: Hoe moeilijk het is, God als „eenvoudige“ te erkennen. — Groninger Brieven. — De Generale Synode der Geref. Kerken in Nederland (verslag). — Kerknieuws.

De langzame haast des Heeren¹⁾ (I)

HOOFDARTIKEL

In den titel van dit onderwerp schijnt iets niet te kloppen. Er zou namelijk gezegd kunnen worden: die twee woorden „langzaam“ en „haast“ sluiten toch elkaar uit? Ik kan wel tegen iemand, die altijd maar treuzelt, zeggen: toe man, je moet een beetje opschieten; niet zoo langzaam als je blijft. En als anderzijds er iemand is, die den heelen dag draaft en vliegt, maar ondertusschen van alles in de war stuurt door zijn haast, dan geldt van hem: haastige spoed, is zelden goed. Zoo kunnen die twee woorden dus wel afzonderlijk gebruikt worden. Maar het gaat toch niet aan ze te combineren? Ze staan in betekenis toch precies tegenover elkaar? En als we ze dan toch bij elkaar brengen: „langzame haast“, wordt dat dan geen ongerijmdheid? En wordt het pad niet heel gevaarlijk, als we nog een stapje verder gaan en niet alleen deze twee tegengestelde woorden combineren, maar dan ook nog zeggen: dát is er nu bij onzen God: de langzame haast des Heeren?

Wie zóó zou spreken bij het zien van dezen titel, schijnt heel sterk te staan. Want zeker, het is zoo: daar is bij God geen tegenstrijdigheid. Daar is bij Hem geen ja en neen tegelijk. Artikel 1 van de Nederlandsche Geloofsbelijdenis zegt van Hem dat Hij eenvoudig is. Dat wil toch ook zeggen: Zijn ééne deugd zal nooit strijden met een andere deugd uit Zijn deugdenvolheid: Zijn heiligheid strijdt niet met Zijn liefde; Zijn rechtvaardigheid botst niet met Zijn barmhartigheid. Daarom is er ook geen tegenstrijdigheid in Gods werkingen, maar die vormen een schoone eenheid. Zóó schoon is die eenheid, dat wij dat pas naar menschenmaat volkomen zullen verstaan, als wij het gezegend aardrijk hebben beërfd na Christus' wederkomst.

Maar nu moet er ook méér nog gezegd worden. Het is waar: God is een-voudig. Niemand mag Zijn ééne deugd uit willen spelen tegen een andere. Maar deze geloofswaarheid geeft daarom nog niemand het recht om te denken, dat wij Hem, dien eenigen God, begrijpen kunnen; dat wij Hem met ons kleine, eindige en door de zonde verduisterde verstand „omvatten“ kunnen. Neen: als wij zeggen, dat de Heere een-voudig is, dan is dat een geloofsuitspraak. Wij geloóven zijn eenvoudigheid; wij geloóven, dat er een schoone eenheid is in de deugdenvolheid van onzen God. Wij hebben dat niet bedacht uit ons hart, maar we aanvaarden dat op Zijn gezag. Omdat Hij dit zegt in Zijn Woord, spreken wij dat ná in de belijdenisspraak van het geloóf. Zoo staan wij als kinderkens tegenover den hemelschen Vader. Kinderkens, die verlegen zijn met den rijkdom van hun Vader. Verlegen zijn die kinderkens met 's Vaders rijkdom, omdat zij Zijn rijkdom haast niet uit kunnen zeggen. Die rijkdom is zoo groot, hun taal is, tegenover dien rijkdom, zoo arm.

¹⁾ Wat hier volgt is de weergave van een toespraak gehouden op de meeting van de afdeling Friesland der Jongelingsverenigingen op Gereformeerden Grondslag, gehouden te Leeuwarden 14 Febr. 1951. Op een enkel punt heeft eenige uitbreiding plaats gevonden.

Dus is die „arme“ menscheit niet bij machte heel vaak om in één woord of in één begrip alles uit te zeggen van den Heere. Wij kunnen toch alleen maar stamelen als wij spreken over Hem. Dat betekent heusch nog niet een vallen in een barthiaanschen strik, als we zoo spreken. Want voorop blijft altijd staan: daar is bij God geen werkelijke tegenstrijdigheid, daarom mogen wij ook steeds verder worstelen om tot steeds meerder klaarheid te komen. Ook al doet zich op een gegeven oogenblik iets aan ons voor dat wij tegenstrijdig zouden willen noemen, wij zullen daarin niet rusten mogen, maar door dien schijn heen moeten dringen tot de eenheid, die als geloofswaarheid steeds bleef beleiden. Maar juist wie zóó eerbiedig en vroom tegenover zijn God wil staan, die zal van zijn eigen spreken over dien God zeggen: Mijn spreken is maar stamelen. En het ééne woord, dat wij zeggen, moet altijd weer door het andere verbeterd worden en aangevuld en tegen misverstanden beschermd en 't andere woord op zijn beurt weer door het ééne.....

Zoo kan het gebeuren, dat wij voor één werking Gods twee woorden gebruiken, die geen van beide alles zeggen; die ook allebei, als ze alleen stonden, verbetering noodig hadden, maar die in hun samenvoeging, in hun gecombineerd-zijn misverstanden willen afsnijden en de waarheid der Schrift willen doorgeven. Dat doet de belijdenis ook. Een prachtig voorbeeld is te vinden in Art. 13 van de Nederlandsche Geloofsbelijdenis. Het gaat in dat artikel over Gods regeering. Dan komt óók ter sprake de „verhouding“ tusschen God en de zonde. Dan zegt art. 13 éénerzijds, dat er in de wereld niets geschiedt zonder Gods ordonnantie. Ook dus de zonde niet. Maar direct daarbij zegt de belijdenis: Nu is God toch geen auteur der zonde, noch heeft Hij schuld aan de zonde. En verderop in dit artikel, als het gaat over de kwade bejegening, die de vijanden Gods volk aandoen, wordt er gezegd: Wij verlaten ons op Gods voorzienigheid, want „zonder Zijn toelating en wil“ kunnen onze vijanden ons niet schaden. Zie, daar hebt ge nu dat prachtig gestamel! Prachtig, want eerbiedig-kinderlijk. „Toelating“, dat is een passief woord. Als ik iets toelaat, dan bedrijf ik het zelf niet, maar ik laat het gaan. Dát woord gebruikt de belijdenis om te zeggen: God heeft geen deel aan de zondige activiteit van onze vijanden. In dat woord „toelating“ glanst Gods heiligheid op. Dus kunnen we dát woord niet missen. Maar werd er niet meer gezegd, dan werd er geen belijdenis gedaan van den God der Schriften, maar dan verzonnen we ons een zwakken God, die aan den kant moest staan toe te kijken, hoe Zijn vijanden handelden. Daarom zet de belijdenis direct naast dat woord „toelating“ dat andere woord „wil“. Dat is echt een heel ander woord. Het schijnt zelfs alsof het ééne woord het andere uitsluit. Want van tweeën één: als ik iets toelaat, dan wil ik het eigenlijk niet; ik ben in ieder geval passief; of als ik iets wil, wel dan ben ik niet meer passief, maar actief. Dat is precies het tegenovergestelde. Ik heb niet meer de

rol van den toelattenden toeschouwer, maar ik sta er achter en ik werk er aan of ik werk er aan mee. Dus zouden we zeggen: die twee woorden botsen met elkaar: toelating en wil. Toch laten we ze beide staan, als we spreken over de „verhouding“ tusschen den Heere en de zonde. Want zeggen we „toelating“, dan zie ik Zijn heiligheid schitteren, dus heb ik dat woord noodig, dat woord is onmisbaar; maar zeg ik „wil“, dan beek ik voor Zijn majesteit en voor Zijn soevereiniteit: de zonde en de duivel en de wereld glippen niet weg onder de regeering Gods: Hij houdt de teugels en alles en ieder loopt in het toom, dat God heeft aangelegd. Dus ook dát woord kan een belijder niet missen, die over Zijn God gaat spreken. Maar: hij kan het óók niet met dat woord alléén af. Want werd er niet méér gezegd, dan alleen: God wil de zonde, dan had ik aan Zijn soevereiniteit Zijn heiligheid opgeofferd. Of neen: ook zoo zeg ik het nog verkeerd, want het was dan Zijn soevereiniteit niet meer!

Daarom: het klinkt maar o zoo stumperig en stuttelig als wij in de kerk die twee woorden naast elkaar laten staan, of als we met de Gereformeerde geloofsleer spreken over Gods „actieve toelating“, maar wie geloóft, die hoort toch in dat stamelend samenvoegen den lofzang der kinderkens op hun Vader, die in de hemelen is, dien God, die heilig is EN sovereen; zondeloos EN Regeerder over alle dingen.

Welnu, iets dergelijks — al ligt het met dit onderwerp wel weer wat anders — is er nu ook in het opschrift van dit onderwerp. Inderdaad: die twee woorden: langzaam en haast schijnen elkaar uit te sluiten; het is maar een stamelende samenvoeging en het is zeker niet bedoeld om in een uitgebalanceerden wetenschappelijken term een pracht-solutie voor te dragen voor het probleem der „gemeene gratie“ of iets dergelijks, maar wel wil in die samenvoeging doorklinken de lofzang van het geloof en van de liefde op den God van de eeuwige besluiten — den God, die lankmoedig is, maar van groote kracht.

Spakenburg.

KAMPHUIS.

UIT DE SCHRIFT

„Het Evangelie een kracht Gods“

„Want ik schaam mij des evangelies van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft, eerst den Jood en ook den Griek“.

Rom. 1:16.

Toen Paulus den brief aan de Romeinen schreef, was hij van plan naar Rome te gaan en ook daar, zoo de HEERE wilde, het evangelie te prediken.

Nu was Rome de hoofdstad van het machtige Romeinsche keizerrijk.

In Rome had men respect voor macht en kracht en geweld.

Rome beheerschte met zijn legers de gansche toen bekende wereld.

Van daaruit werden de Romeinsche legioenen gestuurd naar alle deelen der bewoonde wereld. En bijna alle volken hadden achtereenvolgens voor het geweld der legerscharen moeten bukken.

Wat moest Paulus daar met het evangelie beginnen? Verbeelde hij zich, dat hij met een boodschap, een woord, eenigen invloed zou hebben en ook maar één harden Romein tot bekeering zou kunnen brengen?

Was het geen belachelijke onderneming met het